Az európai adatvédelmi biztos véleménye az (egy harmadik ország állampolgára vagy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló) […/…/] EK rendelet hatékony alkalmazása érdekében az ujjlenyomatok összehasonlítására irányuló „Eurodac" létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletjavaslatról (COM(2008) 825)

(2009/C 229/02)

AZ EURÓPAI ADATVÉDELMI BIZTOS,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre, és különösen annak 286. cikkére,

tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára, és különösen annak 8. cikkére,

tekintettel a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre [1],

tekintettel a személyes adatok közösségi intézmények és szervek által történő feldolgozása tekintetében az egyének védelméről, valamint az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 2000. december 18-i 45/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre, és különösen annak 41. cikkére [2],

tekintettel a Bizottságtól 2008. december 3-án kapott, a 45/2001/EK rendelet 28. cikkének (2) bekezdése szerinti véleménykérésre,

ELFOGADTA A KÖVETKEZŐ VÉLEMÉNYT:

I. BEVEZETÉS

Konzultáció az európai adatvédelmi biztossal

1. Az (egy harmadik ország állampolgára vagy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló) […/…/]EK rendelet hatékony alkalmazása érdekében az ujjlenyomatok összehasonlítására irányuló „Eurodac" létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletjavaslatot (a továbbiakban: javaslat vagy bizottsági javaslat) a Bizottság – a 45/2001/EK rendelet 28. cikkének (2) bekezdésével összhangban – 2008. december 3-án küldte el az európai adatvédelmi biztosnak konzultáció céljából. Ezen konzultációt kifejezetten meg kell említeni a rendelet preambulumában.

2. Az indokolásban foglaltaknak megfelelően az európai adatvédelmi biztos már a korábbi szakaszban is hozzájárult a javaslathoz, és az általa informálisan felvetett szempontokból többet figyelembe vettek a bizottsági javaslat végleges szövegében.

A javaslat összefüggéseiben szemlélve

3. Az Eurodac létrehozásáról szóló, 2000. december 11-i 2725/2000/EK [3] tanácsi rendelet (a továbbiakban: EURODAC-rendelet) 2000. december 15-én lépett hatályba. Az egész Közösségre kiterjedő EURODAC információtechnológiai rendszert azért hozták létre, hogy megkönnyítse a dublini egyezmény alkalmazását, amelynek célja, hogy egyértelmű és működőképes mechanizmust hozzon létre a tagállamok egyikében benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására. A dublini egyezmény helyébe egy közösségi jogi eszköz, az egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2003. február 18-i 343/2003/EK tanácsi rendelet [4] (a továbbiakban: dublini rendelet) [5] lépett. Az Eurodac 2003. január 15-től működik.

4. A javaslat az EURODAC-rendeletnek és végrehajtó rendeletének, a 407/2002/EK tanácsi rendeletnek a felülvizsgálata, és célja többek közt:

— az Eurodac-rendelet végrehajtása hatékonyságának javítása,

— a fenti rendelet elfogadása óta kialakult menekültügyi vívmányokkal való összhang biztosítása,

— néhány rendelkezés naprakésszé tétele az említett rendelet elfogadása óta bekövetkezett tényszerű fejlemények figyelembevételével,

— új igazgatási keret létrehozása.

5. Hangsúlyozni kell továbbá, hogy a javaslat egyik fő célja az alapvető jogok és különösen a személyes adatok védelme tiszteletben tartásának jobb biztosítása. Ez a vélemény azt elemzi, hogy a javaslat rendelkezései valóban megfelelnek-e ennek a célkitűzésnek.

[1] HL L 281., 1995.11.23., 31. o.
[2] HL L 8., 2001.1.12., 1. o.
[3] HL L 316., 2000.12.15., 1. o.
[4] HL L 50., 2003.2.25., 1. o.
[5] A dublini rendelet felülvizsgálata is jelenleg folyik (COM(2008) 820 végleges), 2008.12.3. (átdolgozott változat). Az európai adatvédelmi biztos a dublini javaslatot is véleményezte.

6. A javaslat figyelembe veszi a dublini rendszer működéséről szóló 2007. júniusi jelentés (a továbbiakban: értékelő jelentés) eredményeit, amely az EURODAC működésének első három évét (2003–2005) fedi le.

7. Noha a jelentés elismerte, hogy a rendelet által létrehozott rendszert a tagállamok általánosságban tekintve megfelelően megvalósították, a bizottsági értékelő jelentés a jelenlegi jogalkotási rendelkezések hatékonyságával kapcsolatban rámutatott bizonyos pontokra, és megjelölte azon kérdéseket, amelyekkel foglalkozni kell ahhoz, hogy az Eurodac-rendszer javuljon és elősegíthesse a dublini rendelet alkalmazását. Az értékelő jelentés megállapította például, hogy néhány tagállam továbbra is késedelmesen továbbítja az ujjlenyomatokat. Jelenleg az Eurodac-rendelet csak nagyon tág értelemben vett határidőket ír elő az ujjlenyomatok továbbítására, ami a gyakorlatban jelentős késedelmeket okozhat. Ez kulcsfontosságú kérdés a rendszer hatékonysága szempontjából, mivel a továbbításban jelentkező késedelmek a dublini rendeletben megállapított felelősségi elvekkel ellentétes következményekkel járhatnak.

8. Az értékelő jelentés hangsúlyozta továbbá, hogy mivel a tagállamok nem rendelkeznek olyan hatékony módszerrel, amellyel értesíthetnék egymást a menedékkérő jogállásáról, sok esetben nem sikerült hatékonyan nyomon követni az adattörléseket. Azon tagállamok, amelyek adott személlyel kapcsolatban adatokat visznek be a rendszerbe, gyakran nem tudják, hogy a származási hely szerinti másik tagállam törölte az adatokat, így nekik is törölniük kellene saját adataikat ugyanazon személlyel kapcsolatban. Következésképpen nem lehet kellőképpen garantálni azon elv tiszteletben tartását, miszerint „semmilyen adatot nem tárolnak olyan formában, amely az adatalany azonosítását az adatok gyűjtése vagy további feldolgozása céljainak eléréséhez szükséges időn túl is lehetővé tenné”.

9. Ezenkívül, az értékelő jelentés elemzése szerint, a Bizottság és az európai adatvédelmi biztos ellenőrző szerepét akadályozza, hogy az EURODAC-hoz hozzáféréssel rendelkező nemzeti hatóságok nincsenek egyértelműen meghatározva.

A vélemény központi kérdései

10. Az európai adatvédelmi biztos számára az EURODAC felügyeleti hatóságaként különösen fontos a bizottsági javaslat és az EURODAC-rendszer mint egész felülvizsgálatának pozitív eredménye.

11. Az adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy a javaslat a menedékkérők alapvető jogaival kapcsolatos több szempontot is érint, mint például a menedékhez való jog, a tágabb értelemben vett tájékoztatáshoz való jog és a személyes adatok védelméhez való jog. Tekintettel azonban az európai adatvédelmi biztos feladataira, ez a vélemény főként a felülvizsgált rendelet által kezelt adatvédelmi kérdésekre összpontosít. Az adatvédelmi biztos ezzel kapcsolatban üdvözli, hogy a javaslat jelentős figyelmet fordít a személyes adatok tiszteletben tartására és védelmére. Megragadja az alkalmat annak hangsúlyozására, hogy a személyes adatok magas szintű védelmének biztosítása és hatékonyabb gyakorlati megvalósítása úgy tekintendő, mint az EURODAC működése javításának elengedhetetlen előfeltétele.

12. Ez a vélemény főként a szöveg alábbi módosításaival foglalkozik, mivel a személyes adatok védelme szempontjából ezek a leglényegesebbek:

— az európai adatvédelmi biztos általi felügyelet, többek közt azokban az esetekben is, amikor a rendszer irányításának egy részével más jogalanyt (például magáncéget) bíznak meg,

— az ujjlenyomat-vételi eljárás, a korhatárok kijelölését is ideértve,

— az adatalanyok jogai.

II. ÁLTALÁNOS ÉSZREVÉTELEK

13. Az adatvédelmi biztos üdvözli, hogy a javaslat törekszik a más nagyméretű informatikai rendszerek létrehozását és/vagy használatát szabályozó egyéb jogi eszközökkel való összhangra. Konkrétan az adatbázissal kapcsolatos felelősségek megosztása, valamint a javaslatban kialakított felügyeleti modell összhangban van a Schengeni Információs Rendszer második generációjának (SIS II) és a vízuminformációs rendszernek (VIS) a létrehozásáról szóló jogi eszközökkel.

14. Az európai adatvédelmi biztos megállapítja a javaslatnak a 95/46/EK irányelvvel és a 45/2001/EK rendelettel való összhangját. Ezzel kapcsolatban az adatvédelmi biztos különösen üdvözli az új (17), (18) és (19) preambulumbekezdéseket, amelyek kimondják, hogy a személyes adatoknak az ezen rendeletjavaslat alkalmazásában – a tagállamok, a közösségi intézmények és az érintett szervek által – történő feldolgozása során a 95/46/EK irányelv és a 45/2001/EK rendelet alkalmazandó.

15. Végezetül az európai adatvédelmi biztos felhívja a figyelmet arra, hogy biztosítani kell az EURODAC-rendelet és a dublini rendelet közötti teljes körű összhangot, és élve a jelen vélemény kínálta lehetőséggel, pontosabb útmutatásokkal szolgál ezen összhangra vonatkozóan. Megjegyzi azonban, hogy ezzel a kérdéssel bizonyos tekintetben a javaslat, pl. az indokolás is foglalkozik, amely megemlíti, hogy „a dublini rendelettel való összhang biztosítása, valamint az adatvédelmi – főleg az arányosság elvével kapcsolatos – aggályok eloszlatása céljából, azon harmadik országbeli állampolgárok vagy hontalan személyek esetében, akiktől külső határok illegális átlépése miatt vettek ujjlenyomatot, az adattárolási időszakot összehangolják azzal az időszakkal, ameddig a dublini rendelet 14. cikkének (1) bekezdése ezen információ alapján felelősséget határoz meg (azaz egy év)”.

III. KONKRÉT ÉSZREVÉTELEK

III.1. Az európai adatvédelmi biztos által gyakorolt felügyelet

16. Az adatvédelmi biztos üdvözli a javaslatban kialakított felügyeleti modellt, valamint azokat a konkrét feladatokat, amelyeket a javaslat 25. és 26. cikke ruház rá. A 25. cikk az alábbi felügyeleti feladatokkal bízza meg az európai adatvédelmi biztost:

— „ellenőrzi, hogy az igazgató hatóság e rendelettel összhangban végzi-e a személyes adatok feldolgozásával kapcsolatos tevékenységeit" (25. cikk (1) bekezdés) és

— „gondoskodik az igazgató hatóság által folytatott, a személyes adatok feldolgozását érintő tevékenységek legalább négyévente történő, a nemzetközi ellenőrzési előírásoknak megfelelő ellenőrzéséről."

A 26. cikk a nemzeti ellenőrző hatóságok és az európai adatvédelmi biztos közötti együttműködéssel foglalkozik.

17. Az adatvédelmi biztos megjegyzi továbbá, hogy a javaslat a SIS II-nél és a VIS-nél használthoz hasonló megközelítést alkalmaz; ez egy többrétegű felügyeleti rendszert jelent, amelyben az adatvédelmi hatóságok a nemzeti, az európai adatvédelmi biztos pedig az uniós szintet felügyeli, és a két szint között együttműködési rendszert hoznak létre. A javaslat által előirányozott együttműködési modell tükrözi a – hatékonynak bizonyult – jelenlegi gyakorlatot, és szorgalmazza az adatvédelmi biztos és az adatvédelmi hatóságok közötti szoros együttműködést. Az európai adatvédelmi biztos ezért üdvözli a modellnek a javaslatban található megfogalmazását, és hogy a jogalkotó ezen rendelkezés megalkotása során biztosította a más nagyméretű informatikai rendszerek felügyeleti rendszerével való összhangot.

III.2. Alvállalkozók szerződtetése

18. Az adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy a javaslat nem foglalkozik azzal, hogy a bizottsági feladatok egy részére más szervezetet vagy jogalanyt (pl. magáncéget) lehet szerződtetni. Mindazonáltal a Bizottság gyakran szerződtet alvállalkozókat mind a rendszer-, mind a kommunikációs infrastruktúra irányítására és fejlesztésére. Noha az alvállalkozók szerződtetése önmagában nem ellentétes az adatvédelmi előírásokkal, komoly garanciákra van szükség annak biztosításához, hogy a 45/2001/EK rendelet alkalmazhatóságát – az európai adatvédelmi biztos általi adatvédelmi felügyeletet is ideértve – a tevékenységek alvállalkozókra történő átruházása semmilyen módon ne befolyásolja. Ezenkívül további, fokozottan technikai jellegű garanciákat is el kell fogadni.

19. Ezzel kapcsolatban az adatvédelmi biztos azt javasolja, hogy az EURODAC-rendelet felülvizsgálatának keretében a SIS II jogi eszközökben előirányozottakhoz hasonló jogi garanciákat kellene előírni, pontosítva, hogy abban az esetben is, ha a bizottság a rendszer irányítását más hatóságra bízza, az „ne érintse hátrányosan az akár a Bíróság, akár a Számvevőszék, akár az európai adatvédelmi biztos által, az európai uniós jog alapján végzett, hatékony ellenőrzési mechanizmusokat" (15. cikk (7) bekezdés, SIS II határozat és rendelet).

20. Még pontosabbak a SIS II rendelet 47. cikkében foglalt rendelkezések, amelyek szerint: „Amennyiben a Bizottság (…) más szervre vagy szervekre ruházza át a feladatait, biztosítania kell, hogy az európai adatvédelmi biztos rendelkezzen a feladatainak teljes körű elvégzéséhez szükséges jogokkal és lehetőségekkel, beleértve a helyszíni ellenőrzések végrehajtását vagy annak a lehetőségét, hogy gyakorolja a 45/2001/EK rendelet 47. cikke által rá ruházott bármely más hatáskört."

21. A fenti rendelkezések biztosítják a szükséges áttekinthetőséget arra az esetre, ha a bizottsági feladatok egy részét alvállalkozói szerződéssel más hatóságokra ruházzák át. Az adatvédelmi biztos ezért azt javasolja, hogy a bizottsági javaslat szövegét egészítsék ki ilyen célú rendelkezésekkel.

III.3. Ujjlenyomat-vételi eljárás (3. cikk (5) bekezdés és 6. cikk)

22. A javaslat 3. cikkének (5) bekezdése foglalkozik az ujjlenyomat-vételi eljárással. Ez a rendelkezés kimondja, hogy az eljárást „az érintett tagállam nemzeti gyakorlatának megfelelően és az Európai Unió Alapjogi Chartájában, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményben, valamint az ENSZ gyermekjogi egyezményében megállapított biztosítékoknak megfelelően határozzák meg és alkalmazzák." A javaslat 6. cikke úgy rendelkezik, hogy a kérelmezőktől való ujjlenyomatvétel legalacsonyabb korhatára 14 év, és a kérelem időpontjától számított legkésőbb 48 órán belül le kell venni az ujjlenyomatot.

23. Először is, a korhatárral kapcsolatban az adatvédelmi biztos hangsúlyozza, hogy biztosítani kell a javaslat és a dublini rendelet közötti összhangot. Az EURODAC-rendszert a dublini rendelet hatékony alkalmazásának biztosítása érdekében hozták létre. Ez azt jelenti, hogy a dublini rendelet folyamatban lévő felülvizsgálatának eredménye befolyásolja a rendeletnek a korhatár alatti menedékkérőkre való alkalmazását, akkor azt az EURODAC-rendeletnek is tükröznie kell ([1]).

([1]) Az európai adatvédelmi biztos ezzel kapcsolatban felhívja a figyelmet arra, hogy a dublini rendelet felülvizsgálatáról szóló, 2008. december 3-án előterjesztett bizottsági javaslat (COM (2008) 825 végleges) szerint „kiskorú" a „18 életévét be nem töltött harmadik ország állampolgára, illetve hontalan személy".

24. Másodszor, általánosságban az ujjlenyomatvétel korhatárának kitűzésével kapcsolatban az európai adatvédelmi biztos rámutat arra, hogy a jelenleg rendelkezésre álló dokumentációk többsége azt mutatja, hogy az ujjlenyomat alapján történő azonosítás pontossága az életkor előrehaladtával csökken. E tekintetben tanácsos szorosan figyelemmel követni a VIS végrehajtásának keretében készített, az ujjlenyomatvételről szóló tanulmányt. Az adatvédelmi biztos – anélkül, hogy megelőlegezné a tanulmány eredményeit – már ebben a szakaszban hangsúlyozza, hogy minden olyan esetben, amikor az ujjlenyomatvétel lehetetlennek bizonyul vagy megbízhatatlan eredményekkel járna, fontos, hogy – az adott személy méltóságát teljes mértékben tiszteletben tartó – tartalékeljárásokat alkalmazzanak.

25. Harmadszor, az európai adatvédelmi biztos tudomásul veszi a jogalkotó azon erőfeszítéseit, amelyeket az ujjlenyomatvételről szóló rendelkezéseknek a nemzetközi és európai emberi jogi követelményeknek való megfeleltetése érdekében tett. Mindazonáltal felhívja a figyelmet arra, hogy több tagállam nehezen tudja meghatározni a fiatal menedékkérők életkorát. A menedékkérők vagy illegális bevándorlók igen gyakran nem rendelkeznek személyazonossági okmányokkal, ugyanakkor annak eldöntéséhez, hogy kell-e ujjlenyomatot venni tőlük, meg kell határozni életkorukat. Az ehhez használt módszerek számos vitára adnak okot a különböző tagállamokban.

26. Az adatvédelmi biztos ezzel kapcsolatban felhívja a figyelmet arra, hogy az EURODAC felügyeletével megbízott koordinációs csoport [1] összehangolt vizsgálatot indított a kérdésben, amelynek – 2009 első felére várható – eredményei várhatóan megkönnyítik a közös eljárások kialakítását.

27. Záró megjegyzésként ezzel kapcsolatban az európai adatvédelmi biztos úgy látja, hogy uniós szinten a lehető legnagyobb mértékben össze kell fogni és össze kell hangolni az ujjlenyomat-vételi eljárásokat.

III.4. **A rendelkezésre álló legjobb technikák (4. cikk)**

28. A javaslat 4. cikkének (1) bekezdése szerint: „Az átmeneti időszakot követően az EURODAC üzemeltetésének irányításáért az Európai Unió általános költségvetéséből finanszírozott igazgató hatóság felel. Az igazgató hatóság a tagállamokkal együttműködésben biztosítja, hogy a központi rendszer tekintetében – a költség-haszon elemzésre is figyelemmel – a rendelkezésre álló mindenkori legjobb technológiát alkalmazzák.” Az adatvédelmi biztos üdvözli a 4. cikk (1) bekezdésében foglalt követelményeket, ugyanakkor megjegyzi, hogy a fenti rendelkezésben használt „a rendelkezésre álló (…) legjobb technológia” kifejezést „a rendelkezésre álló (…) legjobb technikák” megfogalmazással kellene helyettesíteni, amely mind a használt technológiát, mind a létesítmény tervezésének, kivitelezésének, karbantartásának és működtetésének a módját magában foglalja.

III.5. **Adatok törlése a határidő lejártát megelőzően (9. cikk)**

29. A javaslat 9. cikkének (1) bekezdése foglalkozik *a határidő lejárta előtt történő adattörléssel*. Ez a rendelkezés arra kötelezi a származási hely szerinti tagállamot, hogy törölje a központi rendszerből „az azokra a személyekre vonatkozó adatokat, akik a 8. cikkben megjelölt időtartam lejártát megelőzően állampolgárságot szereznek valamely tagállamban”, amint értesítették arról, hogy az érintett személy az állampolgárságot megkapta. Az európai adatvédelmi biztos üdvözli az adattörlési kötelezettséget, mivel az megfelel az adatminőség elvének. Ezenkívül az adatvédelmi biztos úgy gondolja, hogy e rendelkezés felülvizsgálata lehetőséget teremt arra, hogy bátorítsák a tagállamokat olyan eljárások kidolgozására, amelyek biztosítják az adatok megbízható és kellő időben történő (lehetőség szerint automatikus) törlését azokban az esetekben, ha az egyén állampolgárságot szerez valamelyik tagállamban.

30. Az európai adatvédelmi biztos továbbá rámutat arra, hogy a határidő lejárta előtt történő adattörléssel foglalkozó 9. cikk (2) bekezdését át kell fogalmazni, mivel a jelenlegi szöveg nem világos. Stilisztikai megjegyzésként az adatvédelmi biztos azt javasolja, hogy „az előbbi tagállam” helyett használják az „előbbi tagállamok” kifejezést.

III.6. **Adatmegőrzési időszak a jogellenes határátlépés miatt elfogott harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó adatok tekintetében (12. cikk)**

31. A javaslat 12. cikke az adatok tárolásáról szól. Az európai adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy az egyéves adatmegőrzési időszak (a rendelet jelenlegi szövegében szereplő két évvel szemben) az adatminőség elvének megfelelő alkalmazását mutatja, amely kimondja, hogy az adatok tárolásának időtartama nem haladhatja meg a feldolgozás céljához szükséges időtartamot. Üdvözlendőnek tartja a szöveg ezen módosítását.

III.7. **Az EURODAC-hoz hozzáféréssel rendelkező hatóságok (20. cikk)**

32. Üdvözlendő azon rendelkezés, amely előírja, hogy az igazgató hatóság közzéteszi az EURODAC-hoz hozzáféréssel rendelkező hatóságok listáját. Ez elősegíti a jobb átláthatóság megteremtését és gyakorlati eszközt jelent a rendszer (pl. az adatvédelmi hatóságok általi) jobb felügyeletének biztosításához.

III.8. **Nyilvántartás (21. cikk)**

33. A javaslat 21. cikke a központi rendszeren belül végzett adatkezelési tevékenységről vezetett nyilvántartásról szól. A 21. cikk (2) bekezdése szerint ezeket a nyilvántartásokat kizárólag az adatkezelés megfelelőségének adatvédelmi felügyeletére (…) lehet használni. Ezzel kapcsolatban pontosítani lehetne, hogy ez az önellenőrzési intézkedéseket is magában foglalja.

[1] A csoport munkájáról és státusáról szóló magyarázatot lásd: http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/edps/site/mySite/pid/79. Ez a csoport gyakorolja az EURODAC-rendszer feletti koordinált felügyeletet.

III.9. **Az adatalany jogai (23. cikk)**

34. A javaslat 23. cikke (1) bekezdésének e) pontja szerint:

„Az e rendelet hatálya alá tartozó személyt a származási hely szerinti tagállam (…) tájékoztatja a következőkről:

e) a rájuk vonatkozó adatokhoz való hozzáférési jogosultság, a rájuk vonatkozó téves adatok helyesbítésére vagy a rájuk vonatkozó, jogszerűtlenül feldolgozott adatok törlésére irányuló kérelem joga, beleértve az említett jogok gyakorlására vonatkozó eljárásokról szóló tájékoztatás jogát, valamint a 25. cikk (1) bekezdésében említett, a személyes adatok védelmével kapcsolatos igények meghallgatásáért felelős nemzeti felügyeleti hatóságok elérhetőségét."

35. Az adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy a tájékoztatáshoz való jog tényleges érvényesülése döntő fontosságú az EURODAC megfelelő működéséhez. Különösen lényeges annak biztosítása, hogy az információt oly módon bocsássák rendelkezésre, amely lehetővé teszi, hogy a menedékkérő teljes mértékben megértse helyzetét és jogainak mértékét, köztük azokat az eljárási lépéseket is, amelyeket az esetében hozott közigazgatási döntést követően megtehet.

36. E jog megvalósításának gyakorlati vonatkozásaival kapcsolatban az adatvédelmi biztos hangsúlyozni kívánja, hogy noha a személyes adatok védelmével kapcsolatos panaszok ügyében az adatvédelmi hatóságok illetékesek, a javaslat megfogalmazása nem akadályozza meg, hogy a kérvényező (adatalany) panaszát elsődlegesen az adatkezelőnek címezze. A 23. cikk (1) bekezdésének e) pontja jelenlegi formájában úgy is értelmezhető, hogy a kérelmezőnek – közvetlenül és minden esetben – az adatvédelmi hatóságnak kell benyújtani kérvényét, annak ellenére, hogy a tagállamokban a megszokott eljárás és a gyakorlat az, hogy a kérelmező panaszát először az adatkezelőnek nyújtja be.

37. Az európai adatvédelmi biztos azt javasolja továbbá, hogy fogalmazzák át a 23. cikk (1) bekezdésének e) pontját, hogy az pontosabban tartalmazza a kérelmezőnek biztosítandó jogokat. A jelenlegi megfogalmazás nem világos, mivel „az említett jogok gyakorlására vonatkozó eljárásokról szóló tájékoztatás (…)" joga úgy értelmezhető, mint adatokhoz való hozzáférési jogosultság és/vagy a téves adatok helyesbítésére (…) vonatkozó jog része. Ezenkívül, a fenti rendelet jelenlegi megfogalmazása szerint a tagállamok nem a jogok tartalmáról, hanem azok „létezéséről" kötelesek tájékoztatni a rendelet hatálya alá tartozó személyt. Mivel ez stilisztikai kérdésnek tűnik, ezért az adatvédelmi biztos azt javasolja, hogy a 23. cikk (1) bekezdésének e) pontját az alábbiak szerint módosítsák:

„Az e rendelet hatálya alá tartozó személyt a származási hely szerinti tagállam (…) tájékoztatja a következőkről (…):

g) a rá vonatkozó adatokhoz való hozzáférési jogosultság, a rá vonatkozó téves adatok helyesbítésére vagy a rá vonatkozó, jogszerűtlenül feldolgozott adatok törlésére irányuló kérelem joga, valamint az említett jogok gyakorlására vonatkozó eljárásokról szóló tájékoztatáshoz való jog, ideértve a 25. cikk (1) bekezdésében említett nemzeti felügyeleti hatóságok elérhetőségét is."

38. Ugyanezen logika alapján a 23. cikk (10) bekezdését az alábbiak szerint kellene módosítani: „Az egyes tagállamok nemzeti felügyeleti hatóságai a 95/46/EK irányelv 28. cikke (4) bekezdésének megfelelően szükség szerint (vagy: az érintett kérésére) segítséget nyújtanak az érintett számára jogai gyakorlásához." Az európai adatvédelmi biztos ismételten hangsúlyozza, hogy az adatvédelmi hatóság beavatkozása elvben nem szükségszerű; az adatkezelőt ellenben ösztönözni kell arra, hogy megfelelő választ adjon az adatalanyok panaszaira. Ugyanez elmondható, amikor a különböző tagállamok hatóságai közötti együttműködésre van szükség. A kérelmek kezeléséért és az ilyen célú együttműködésért elsősorban az adatkezelők felelősek.

39. A 23. cikk (9) bekezdésével kapcsolatban az adatvédelmi biztos üdvözli nemcsak magát a rendelkezés célját (amely az adatvédelmi hatóságok összehangolt vizsgálatokról szóló első jelentésének megfelelően a „különleges keresések" feletti ellenőrzést irányozza elő), de az ennek elérésére javasolt eljárást is megelégedéssel veszi tudomásul.

40. Ami a kérelmezőnek történő információnyújtás módszerét illeti, az adatvédelmi biztos utal az EURODAC felügyeletével megbízott koordinációs csoport munkájára. A csoport jelenleg vizsgálja a kérdést az EURODAC keretében, hogy – amint a nemzeti vizsgálatok eredményei ismertté válnak és összegyűjtötték azokat – iránymutatásokat javasoljon e tekintetben.

IV. **ÖSSZEGZÉS**

41. Az európai adatvédelmi biztos támogatja az (egy harmadik ország állampolgára vagy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló) […/…/]EK rendelet hatékony alkalmazása érdekében az ujjlenyomatok összehasonlítására irányuló „Eurodac" létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet-javaslatot.

42. Az adatvédelmi biztos üdvözli a javaslatban kialakított felügyeleti modellt, valamint azt a szerepet és azon feladatokat, amelyeket az új rendszer ruház rá. A tervezett modell tükrözi a – hatékonynak bizonyult – jelenlegi gyakorlatot.

43. Az európai adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy a javaslat törekszik a más nagyméretű informatikai rendszerek létrehozását és/vagy használatát szabályozó egyéb jogi eszközökkel való összhangra.

44. Az adatvédelmi biztos üdvözli, hogy a javaslat jelentős figyelmet fordít az alapvető jogok tiszteletben tartására, és különösen a személyes adatok védelmére. Amint az a dublini rendelet felülvizsgálatáról szóló véleményben is szerepel, az európai adatvédelmi biztos szerint ez a megközelítés az Európai Unión belüli menedékjogi eljárások javításának elengedhetetlen feltétele.

45. Az adatvédelmi biztos felhívja a figyelmet arra, hogy biztosítani kell az EURODAC-rendelet és a dublini rendelet közötti teljes körű összhangot.

46. Az európai adatvédelmi biztos szerint az ujjlenyomat-vételi eljárások tekintetében jobb koordinációra és nagyobb fokú összhangra van szükség uniós szinten, mind a menedékkérők, mind az EURODAC-eljárás hatálya alá tartozó egyéb személyek esetében. Fokozottan felhívja a figyelmet az ujjlenyomatvétel korhatárának kérdésére és különösen arra, hogy több tagállam nehezen tudja meghatározni a fiatal menedékkérők életkorát.

47. Az európai adatvédelmi biztos továbbra is az adatalany jogairól szóló rendelkezések pontosítását kéri, és hangsúlyozza különösen azt, hogy elsősorban a nemzeti adatkezelők felelősek e jogok alkalmazásának biztosításáért.

Kelt Brüsszelben, 2009. február 18-án.

Peter HUSTINX

európai adatvédelmi biztos